

अनिवार्यस्यापिमृत्योर्जयमूर्ध्वरेताः करोति गृहस्थस्त्वितिथिभक्त्येव तं जयति त्वितिथ्यत्रां सार्थो यमध्यायः पितामेहेत्यादिः ॥१॥ धर्मोपीव अर्थः त्रयोजनं यत्र तादृशाया कथया सहितं किंचिदाख्यानं श्रोतुमिच्छामीत्यर्थः ॥२॥ तत्स्वितयाथातथ्येन नत्वात्मवपोस्वननादिबदभूतार्थत्वेन ॥३॥ ४॥ ५॥ ६॥ ७॥ ८॥ ९॥ १०॥ ११॥ १२॥ १३॥ १४॥ दुर्गतः हरिदः ॥१५॥ १६॥ १७॥ १८॥ १९॥

युधिष्ठिर उवाच ॥ पितामहमहात्राज्ञ सर्वशास्त्रविशारद ॥ श्रुतं मे महदाख्या नमिदं मतिमतां वर ॥ १॥ भूयस्तु श्रोतुमिच्छामि धर्मोर्धसहितं नृप ॥ कथ्यमानं त्वया किंचित्तन्मे व्याख्यातुमर्हसि ॥ २॥ केन मृत्युर्गृहस्थे न धर्ममाश्रित्य निर्जितः ॥ इत्येतत्सर्वमाचक्ष्व तत्त्वेनापि च पार्थिव ॥ ३॥ श्रीभम उवाच ॥ अत्राप्युदाहरंतीममितिहासं पुरातनं ॥ यथा मृत्युर्गृहस्थे न धर्ममाश्रित्य निर्जितः ॥ ४॥ मनोऽत्र जापते राजनिश्वाकुरभवत्सुतः ॥ तस्य पुत्रशतं जज्ञे नृपतेः स्वर्यवर्चसः ॥ ५॥ दशमस्तस्य पुत्रस्तदशाब्धो नामभारत ॥ माहिषा त्यामभूद्राजाधर्मात्मा सत्यविक्रमः ॥ ६॥ दशाब्धस्य सुतस्त्वासीद्राजा परमधार्मिकः ॥ सत्येनपसिदाने च यस्य नित्यं रतं मनः ॥ ७॥ मदिराश्वइतिख्यातः पृथिव्यां पृथिवीपतिः ॥ धनुर्वेदे च वेदे च निरतो यो भवत्सदा ॥ ८॥ मदिराश्वस्य पुत्रस्तद्वृत्तिमान्नाम पार्थिवः ॥ महाभागो महोतेजा महासत्त्वो महाबलः ॥ ९॥ पुत्रो ह्यतिमतस्त्वासीद्राजा परमधार्मिकः ॥ सर्वलोकेषु विख्यातः सुवीरो नामनामतः ॥ १०॥ धर्मोत्कर्षतिः ॥ १२॥ दुर्योधनो नाम महानराजराजर्षिसत्तमः ॥ तस्यैद्रसमवीर्यस्य संग्रामे ध्वनिवर्तिनः ॥ १३॥ विषयेवासवस्तस्य सम्यगवप्रवर्षति ॥ रत्नेर्धनेनैश्वपश्रुभिः संस्ये श्चापि पृथग्विधैः ॥ १४॥ नगरं विषयश्चास्य प्रतिपूर्यस्तदाभवत् ॥ न तस्य विषये चाभूत्कृपणो नापि दुर्गतः ॥ १५॥ व्याधि तो वाक्कुशो वाऽपि तस्मिन्नाभूत्तरः क्वचित् ॥ सुदक्षिणो मधुरवागनस्त्युर्जितेन्द्रियः ॥ १६॥ धर्मात्मानुशांसश्च विक्रांतो था विक्रथानः ॥ १६॥ यज्वाचदंतो मेधावी ब्रह्मण्यः सत्यसंगरः ॥ न चावमंता दाता च वेदे वेदांगपारगः ॥ १७॥ तं नर्मदादेवनदीपुण्याशीतजलाशिवा ॥ चक्रे मे पुरुषव्याघ्रं स्वेन भावेन भारता ॥ १८॥ तस्यां जज्ञे तदानद्यं कन्या राजीवलोचना ॥ नाम्ना सुदर्शनो नाराज न रूपेण च सुदर्शना ॥ १९॥ तादृशूपान नारीषु भूतपूर्वायुधिष्ठिर ॥ दुर्योधनस्तया दृगभवद्वरवर्णिनी ॥ २०॥ तामग्निश्वकं मे साक्षाद्राजकन्यां सुदर्शनीं ॥ भूत्वा च ब्राम्हणो राजन्वरया मासतं नृप ॥ २१॥ दरिद्रश्चासवर्णश्च ममायमिति पार्थिवः ॥ न हि तस्मिन्सुतां तस्मै तां विप्राय सुदर्शनीं ॥ २२॥ ततोस्य वितते यज्ञे नष्टो भूद्व्यवाहनः ॥ ततः सुदुःखितो राजा वाक्यमाह द्विजांस्तदा ॥ २३॥

॥ १९॥ २०॥ चक्रे मे कामया मास ॥ २१॥ असवर्णः अक्षत्रियः न हि तस्मिन्सुतां विप्राय नष्टः अदर्शनंगतः ॥ २३॥